

SVĖDASŲ VARPAS

2022 m. gegužės mėn.

NR. 5 (71)

Leidžiamas nuo 2016 liepos 1 d.

NAUJI VĖJAI

S. Gavenavičius, 2021 m. Vaižgantinėse.
Nuotrauka V. Bagdono

Turbūt nė vienas nepaneigs, jog 2022 metai – neeiliniai dėl savo įvykių. Deja, tikrai ne dėl pačių džiugiausių. Nesėkmės neaplenkė ir „Svėdasų varpo“ kūrybinės grupės. 2022 m. kovo mėnesį į amžinybę iškeliavo Stasys Gavenavičius. Žmogus, kuris visomis išgalėmis siekė, kad šis laikraštis pasiektų Svėdasų krašto skaitytojus.

Bandysime tęsti šią gražią tradiciją ir mes. Nauji ir tie patys. Labai noriu pakviesti visus skaitančius tiek virtualų, tiek popierinį laikraštį – nelikite abejingi. Reikškite nuomones, siūlykite idėjas ir temas, dalinkitės įžvalgomis. Mielai spausdinsime ir reaguosime į konstruktyvius pasiūlymus.

Laikraštis išliks tokio pat formato. Leisime vieną kartą į ketvirtį.

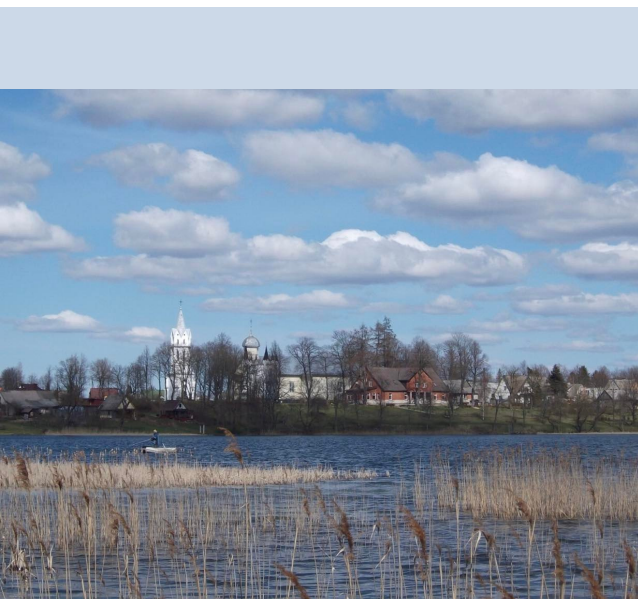
Kaip dažnai nutinka, tokia švietėjiška veikla susiduria su maža, bet gyvybiškai svarbia problema – iš kur gauti pinigų naujo numerio leidybai. Labai prašytume norinčius prisidėti kreiptis elektroniniu paštu svedasu.varpas@gmail.com arba į redaktorę.

Žodis nuverčia kalnus. Mes savo ruožtu išspausdinsime Jūsų reklamą ar tiesiog reikalingą informaciją.

Taigi, mieli skaitytojai, draugaukime, bendraukime, dalinkimės, skaitykime, palaikykime ir gerbkime vieni kitus.

**Nuoširdžiai Jūsų
Redaktorė Alma Švelnienė**

NAUJIENOS VIENU SAKINIU

Nuotrauka R. Guobio

- Šalia parduotuvės „Aibė“, Svėdasų centre, paragauti mėgstamos kavos kviečia kavos aparatas „Lavazza“.
- Iki vasaros pabaigos Svėdasuose atsiras bankomatas.
- Svėdasų kapinės praplėtė savo ribas.
- Eismo dalyvių dėmesiui: Žvejų ir Liepų gatvėse atsirado nauji kelių eismo ženklai.
- Kunigiškių II kaime bus sutvarkytas ir nudažytas tiltas per Šventąją.
- AKC Svėdasų kultūros centro mažosios salės languose eksponuojama menininkės Audreolės Pivorės tapybos darbų paroda „Pakeliui“.
- Birželio mėnesį vyks Naisių vasaros teatro aktorių paruošta muzikinė programa-koncertas.
- Vyks tradicinės Joninės „Tekančios saulės link“.
- Liepos mėnesį vyks AKC Svėdasų skyriaus mėgėjų teatro „Iliuzija“ spektaklis pagal Justo Tertelio pjesę „1/3 gyvenimo“ (rež. R. Lapienytė).
- Rugpjūčio mėnesį – Žolinių šventė ir 519-asis Svėdasų gimtadienis.

NACIONALINĖ LIETUVOS BIBLIOTEKŲ SAVAITĖ (NLBS) SVĖDASUOSE

Nuūžė, nuaidėjo Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės, vykusios balandžio 23–29 dienomis, renginiai. Svėdasų biblioteka surengė tris renginius, paruošė tris parodas – fotografijų ir literatūros. Balandžio 22 d. įvyko ukrainiečių ir svėdasiškių susitikimas „Ukrainiečių ir kraštiečių vakaras“, 23 d. atidaryta Vytauto Bagdono nuotraukų paroda „Gamta mus džiugina, gamta įkvepia...“, o balandžio 26 d. mus aplankė Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijos darželinukai ir klausėsi Pauliaus Norvilos pasakos „Strykt pastrykt!“.

Iš Charkivo, Krivoj Rog ir Guliajpole kilę ukrainiečiai ir svėdasiškiai klausė Almos Švelnienės, Rūtos Neniškienės eilių ir jų vertimų bei Algio Barono atliekamų dainų. Meninę renginio dalį papildė neformalus bendravimas prie arbatos ir viešnios iš Guliajpole pasakojimas apie priešų plėšikavimą jos gimtinėje. Vakarų tikslas – suvienyti į mūsų kraštą atvykusius karo pabėgėlius, supažindinti su vietiniais gyventojais, suteikti reikalingos informacijos, pakviesti naudotis bibliotekos paslaugomis.

Kitą dieną bibliotekoje įvyko žinomo žurnalisto ir fotografo Vytauto Bagdono nuotraukų parodos gamtos tema atidarymas. 27-iose nuotraukose vaizduojama augmenija ir gyvūnija visais metų laikais, didesnis dėmesys skiriamas gandriui. Paroda galima grožėtis bibliotekos meno galerijoje iki gegužės 29 d.

Trečiasis NLBS renginys – Svėdasų darželinukų apsilankymas bibliotekoje. Susipažinę su biblioteka ir sužinoję, iš kur atkeliauja knyga, vaikai klausėsi šiuolaikinio vaikų autoriaus Pauliaus Norvilos knygos „Strykt pastrykt!“ skaitymų apie kiškį, kuris sumanęs tapti rašytoju. Džiugu, kad bibliotekoje lankosi vaikai, būsimoji skaitytojų karta.

*Svėdasų bibliotekos informacija
Nuotr. Dalios Paulavičienės*

GIMNAZIJOS GIMTADIENIS

Pirmoji gimnazistų laida Svėdasuose išleista dar 1949 m., o 2006-ieji tapo gimnazijos atgimimo metais. Taigi šįmet gegužės 6 dieną Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija šventė 16-ąją savo gimtadienį.

Kaip ir dera tokioje šventėje, buvo daug nuotaikingų pasirodymų, kuriuos paruošė dramos, muzikos būrelis ir šokio mokytojai. Direktorius pavaduotoja ugdymui, atliekanti direktorės funkcijas, Asta Fjellbirkeland apdovanojo stropiausius, aktyviausius mokinius ir mokytojus, kurių ugdytiniai pasiekė puikių rezultatų konkursuose ir olimpiadose. Tradiciškai paskelbtas Metų gimnazistas – juo tapo IIIg klasės mokinys Gvidas Eigėlis. Gimnazijos kolektyvą su gimtadieniu sveikino Gimnazijos tarybos pirmininkas Vytautas Datenis bei ištikimi partneriai – Svėdasų bibliotekos ir AKC Svėdasų skyriaus darbuotojai.

Tikime, kad džiugi nuotaika, kurią kūrėme šventėje, lydės ir kasdienybėje.

Akimirkos iš renginio. Nuotraukos G. Miškinienės

Mokytoja Joana Gutmanienė

AKC SVĖDASŲ SKYRIAUS RENGINIŲ APŽVALGA

Balandžio 22 dieną Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus mišrus vokalinis ansamblis „Širdies melodija“, vadovaujamas Rožės Lapienienės, dalyvavo Anykščių rajono vokalinių ir romansinių kolektyvų koncerte „Te dainai daina atsišaukia...“ Anykščių kultūros centre.

Balandžio 24 dieną Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriuje šventėme Atvelykio šventę „Su spalvotų kiaušinių švente!“. Renginio dieną oras nelepino, todėl renginys vyko Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus didžiojoje salėje.

Renginio metu pasirodė Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus populiariosios muzikos ansamblis, kuris padainavo keletą visiems žinomų dainų. Šis ansamblis susikūrė visai neseniai. Dar praeitų metų gruodį pirmą kartą pasirodė šventiniame koncerte. Po populiariosios muzikos ansamblio scenoje gerą nuotaiką dovanojo svečiai – Anykščių kultūros centro Andrioniškio skyriaus kapela „Pelyša“, vadovaujama Vytauto Žiuko. Koncertuojant svečiams, kur buvus, kur nebus pasirodė Velykų bobutė – S. Meištienė. Velykų bobutė negailėjo juoko, pokštų ir saldinių. Koncertui pasibaigus, mažojoje salėje maži ir dideli renginio žiūrovai dalyvavo kausinių ridenimo varžybose.

Gegužės 1 dieną Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriuje įvyko Svėdasų skyriaus mėgėjų teatro „Iliuzija“ spektaklio premjera, skirta Motinos dienai. Spektaklis sukurtas pagal Justo Tertelio pjesę „1/3 gyvenimo“, jo režisierė Ramunė Lapienytė. Įrodyta, kad trečdalis savo gyvenimo žmogus praleidžia miegodamas. Kartais sapnuojame absurdiškai keistus ir juokingus sapnus, o po kai kurių sapnų pabundame išpilti prakaito bei ašarų pilnomis akimis. Ir galvojame... Ačiū... Ačiū, kad tai tik sapnas. Būtent apie tai, kas vyksta tuo metu, kai sapnuojame, pasakojo spektaklis „1/3 gyvenimo“. Nuoširdžiai dėkojame renginio partneriui Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijai. Gimnazijos mokiniai pagamino nuostabias gėles, kurios premjeros metu buvo išdalintos Motinoms ir Močiutėms.

Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus informacija ir nuotraukos

IR ATMINIMUI, IR PAŽINIMUI

Nuotrauka R. Stanevičienės

Kunigiškių I kaime, etnoarchitektūrinės Kunigiškių sodybos erdvėje prieš keletą metų sumanytas, o 2021 metais pradėtas kurti skulptūrų parkas. Šios minties atsiradimą paskatino noras įamžinti Kunigiškiuose gimusio skulptoriaus, dailininko, akvarelės Lietuvoje pradininko Kajetono Sklėriaus (1876–1932) atminimą ir skleisti ypač reikšmingos Lietuvos kultūrai bei istorijai asmenybės žinomumą.

Nedidelėje privačioje erdvėje pernai buvo pastatytas tautodailininko Prano Petronio sukurtas stogastulpis, papuoštas anykštėno, kalvystės ir drožybos meistro Valento Survilos saulute, o šalia įrengtas ir suolelis. Darniai su aplinka susiliejo antrasis kūrinys – menininko Aleksandro Tarabildos sukurta „Mūza“. Šių metų pavasariui įpusėjus, parkas praturtėjo dar vienu kūriniu. Kūrėjo iš medžio Aleksandro Tarabildos išdrožtas ir jo rūpesčiu pastatytas, lyg atklydęs iš amžių glūdomos nuo Juodonių piliakalnio, mąslusis giliamintis „Akvarelės karalius“.

Nuo minties link žodžio, nuo žodžio link veiksmo, nuo veiksmo link kūrinio – taip keičiasi ir užsipildo vieta, kuri anksčiau buvo tik šienaujama plotu prie dviejų senutėlių, galingų klevų. Turtėdama drožiniais, pamažu keičiasi ne vien aplinka, bet ir kraštovaizdis. Laukiami čia visi – Kunigiškiuose besisvečiuojantys, pro juos važiuojantys, keliaujantys, gyvenantys.

Šiai vasarai link rudens pasislinkus, galbūt čia savo vietą ras ir dar vienas kūrinys, skirtas įstabiajam Kajetonui Sklėriui. Taip kasmet po žingsnį į gimtuosius dailininko Kunigiškius grįš, o iš jų sklis žinia apie nepelnytai primirštą kaimo talentingąjį sūnų bei jo šeimą. Apie žmogų, kurio įtaka bei indėlis į Lietuvos dailę yra neabejotinai vienas reikšmingiausių per pastarąjį šimtmetį.

Rūta Stanevičienė

„KAI SUSIŪINKA VASARA SU RUDENIU“ ŽOLINĖS ŠVENTĖ IR SVĖDASŲ 519- AS GIMTADIENIS

Rugpjūčio 15 dieną į vasaros ir rudens susitikimą kviečia Svėdasai! Žolinės metu minėsime ne tik žolynų šventę, bet ir Svėdasų miestelio 519-ąjį gimtadienį. Įvairiuose miestelio kampeliuose skambės muzika, šurmuliuos teatras, svėdasiškės ponios kvies aplankyti jų stalą, mažųjų lauks įvairūs žaidimai. Šventę vainikuos grupės „Kely“ koncertas.

Šventė prasidės 10 val. Šv. Mišiomis aukojamomis Svėdasų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje. Buvo sakoma, kad jei kas žolynų puokštės Žolinės metu rankose neturi, tai tam velnias savo uodegą į delną įkiša. Kad taip nenutiktų, dar prieš Šv. Mišias visi bus kviečiami susirišti žolynų puokštę. Žolynų stalas visų lauks Svėdasų miestelio centre prie akmens.

Po Šv. Mišių, apie 11 val., prie pagrindinės Svėdasų miestelio gatvės veiks tautodailininkų mugė. Mugėje Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus mėgėjų teatro „Iliuzija“ personažai visus linksmins „gyvaisiais paveikslais“.

Tautodailininkų mugei vis dar šurmuliuojant, 11:30 val., miestelio centre, priešais Anykščių kultūros centro Svėdasų skyrių, gros Kupiškio kultūros centro Noriūnų padalinio liaudiškos muzikos kapela „Iki ryto“ (vadovė Irena Jėčiuvienė). Tuo pat metu svėdasiškių ponių stalas kvies pasivaišinti namuose keptais pyragais, o mažųjų ir šiek tiek didesnių svėdasiškių bei miestelio svečių lauks įvairūs žaidimai.

Muzikai nutilus, mažiesiems pažaidus ir paragavus skaniųjų pyragų 12:30 val. Svėdasų miestelio centre, priešais Anykščių kultūros centro Svėdasų skyrių, visi galės pažiūrėti Anykščių kultūros centro Skiemonių skyriaus mėgėjų teatro spektaklį, pagal Edmundo Untulio pjesę „Nosis“ (režisierius Gintautas Eimanavičius).

Šiek tiek pailsėjus, 18 val., šventė tęsis toliau. Į Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriaus kiemelį kviesime visus ir didelius ir mažus. Šventę vainikuos grupės „Kely“ koncertas.

Šventėje lauksime visų! Ir didelių, ir mažų! Tikimės, kad nors trumpam atsipūsite nuo rutinos ir kasdienių darbų, kad pasidžiaugsite, pasilinksminsite, nusišypsosite saulei, gėlei, žmogui, artėjančiam rudeniiui!

AKC Svėdasų skyriaus informacija
padalinio vadovė R. Lapienienė +37061236474

TRADICINĖS „VAIŽGANTINĖS“ ŠURMULIUOS RUGSĖJO DEŠIMTAJĄ

Anykščių rajono savivaldybės administracijos iniciatyva kovo 14 dieną vyko nuotolinis pasitarimas, skirtas tradicinio respublikinio renginio – „Vaižgantinių“ – organizavimo klausimams. Pasitarime dalyvavo Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius, mero patarėja Vaida Jucienė, Savivaldybės administracijos Kultūros, turizmo ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė Inga Eidrigevičienė, Anykščių kultūros centro direktorė Diana Petrokaitė, Svėdasų seniūnijos seniūnas Saulius Rasalas, svėdasiškis muziejininkas Vytautas Bagdonas, o taip pat – Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkė Birutė Jonuškaitė - Augustinienė ir Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas Dainius Radzevičius. Aptarus daugelį organizacinių reikalų, priimtas sprendimas tradicines, jau keturioliktąsias „Vaižgantines“, lietuvių literatūros klasiko kanauninko Juozo Tumo-Vaižganto gimtajame Malaišių kaime (Svėdasų seniūnija) organizuoti rugsėjo 10-ąją, šeštadienį. O šio renginio išvakarėse, rugsėjo 9-ąją, planuojama Anykščių mieste surengti mokslinę konferenciją, skirtą 1922 metais įsteigtos Lietuvos rašytojų ir žurnalistų sąjungos 100-mečiui (Vaižgantas buvo vienas iš šios kūrybinės organizacijos steigėjų ir vadovų, vadovavo 1922–1925 metais).

Šiomet Malaišiuose per „Vaižgantinių“ šventę bus įteikta jau 21-oji respublikinė literatūrinė Vaižganto premija, įsteigta Lietuvos rašytojų sąjungos, Lietuvos žurnalistų sąjungos ir Nacionalinės žurnalistų kūrėjų asociacijos. Svėdasų seniūnija ir asociacija Vaižgantiečių klubas „Pragiedrylys“ skirs 14-ąją premiją „Už nuopelnus Svėdasų kraštui“, o Vaižganto giminaitis svėdasiškių draugijos „Alaušas“ Garbės pirmininkas, mecenatas Algimantas Indriūnas įteiks jaunimui skirtą 7-ąją kunigo Aleksandro Papučkos vardo „Meilės ir gerumo“ premiją. Netrukus tądien senajame sodžiujė ir koncertų, parodų, įvairių pramogų, vėl degs iki pavakarių „Vaižgantinių“ laužas...

„Svėdasų varpo“ informacija